

De groenprofessional
kiest natuurlijk voor Heigo.

Groen

In dit nummer

- FC Groningen speelt op mooie egale mat zonder pollen 2
- Update Haifa bemestingsproef 3
- Een beetje sporenelementen maakt soms veel verschil 4
- Kleur bekennen in Papendal 4
- Mivena gecoate meststoffen ook bij extreem weer betrouwbaar 5
- Granusports SRF TE: alle sporenelementen in één pak 5
- Sneller effect met meer graszaad 6
- Beleef gras op Floriade 2012 6

Egbert Harms poseert trots bij zijn grasmat, die FC Groningen goede diensten bewijst.

FC Groningen traint graag op Harens sportcomplex

Egbert Harms: "Er ligt een mooie, egale mat zonder pollen"

Al jaren trainen de eerste en tweede elftallen van FC Groningen zomers in Haren. Beheerder Egbert Harms legt de bezoekers en de lokale teams in de watten met velden om door een ringetje te halen. Dit jaar scoort hij met een bijzonder mengsel van vijf soorten raaigras.

De groenprofessional kiest natuurlijk voor Heigo.

<<

Het Harense complex omvat acht grasvelden, enkele kunstgrasvelden en een grasbaan voor atletiek. Drie velden zijn op 9 april ingezaaid met een mengsel van vijf soorten Engels raaigras, dat in overleg met Heigo en EuroGrass is samengesteld. "In Engeland zijn dergelijke mengsels vrij gebruikelijk, hier is het redelijk uniek. In juni, vlak na de langdurige droogte, keurde FC Groningen het veld goed", zegt Egbert Harms. "Er ligt een mooie, egale mat zonder pollen. Dit mengsel bevat me uitstekend. Veldbeemd gebruik ik niet, omdat het trager kiemt en meestal snel wordt verdrongen."

Grof en fijn

Het grasmengsel bevat fijne en grove soorten. Harms: "Het vormt onder alle omstandigheden een homogene, sterke zode. Sommige delen liggen meer in de schaduw of zijn wat droger dan andere. Afhankelijk van de omstandigheden krijgen bepaalde soorten de overhand. Om de verschillen te zien, moet je echt door de knieën gaan."

De beheerder voert al het werk zelf uit, van zaaien en maaien tot bezanden en bemesten. "De rechtstreekse feedback van gebruikers houdt me scherp", merkt hij op. "Bovendien houd ik van afwisseling. Ik zou het niet anders willen."

Gevoed door een bron voorziet deze vijver enkele velden via het drainstelsel van water.

Bemesting

De Harense sportvelden worden niet beregend, waardoor de sturingsmogelijkheden op de meeste velden beperkt zijn. In het groeiseizoen gebruikt Harms daarom graag Granucote meststoffen. De afgifte van deze gecoatete meststoffen loopt min of meer parallel met de behoefte van de plant. In het voor- en najaar corrigeert hij met traditionele meststoffen om de groei te bevorderen of de mat af te harden. Maaien doet de beheerder zeer frequent met een kooimaaiër: "Door wat vaker te maaien heb je een korte snee, die snel verdroogt en verteert. Ik hoef eigenlijk nooit te vegen."

Irrigatie via drains

Het complex bevat ook enkele cultuurtechnische bijzonderheden. Vorig jaar zijn er twee extra velden aangelegd op een oude ijsbaan met eigen bron. Een

ingenieus drainagesysteem voert niet alleen water af, maar zorgt ook voor de watervoorziening in droge tijden. Daarvoor wordt vanuit de naastgelegen vijver met bronwater gecontroleerd water in het systeem gepompt.

Op de lemen ondergrond is eerst 25 cm wit zand aangebracht, waarop om de 4 meter drainage- c.q. irrigatiebuizen liggen. De 40 cm hoge toplaag wordt boven de drains onderbroken door zandsleuven van 30 cm breed, die het regenwater vlot afvoeren. Over dit geheel ligt een tweede toplaag van 15 cm. "Dit is het eerste groeiseizoen en de

mat oogt sterk en vitaal", zegt Harms met keurende blik. "Voor de winter ga ik bezanden om het wat te verschrallen. Ik zoek nog naar het juiste waterniveau om straatgras zo weinig mogelijk kans te geven. Over drie jaar wil ik deze velden in optimale conditie hebben."

"Door wat vaker te maaien heb je een korte snee, die snel verdroogt en verteert. Ik hoef eigenlijk nooit te vegen."

Update Haifa bemestingsproef

In het voorjaar van 2010 legde Haifa bij Euro Grass een bemestingsproef aan, gericht op het duurzaam en agronomisch verantwoord gebruik van gecontroleerd vrijkomende meststoffen. De proef op grasmengsels voor sport, greens, fairways en tees loopt door tot november 2011. Haifa Multigreen meststoffen worden vergeleken met vergelijkbare CRF meststoffen, organische en conventionele of landbouwmeststoffen (KAS, TSP, K-60).

In 2010 werden de perceeltjes beoordeeld op groei, kleur, ziektes, dichtheid en uniformiteit van de grasmat. Multigreen meststoffen presteerden in alle opzichten beter dan de conventionele meststoffen (referentie). Door de gecontroleerde afgifte waren er 15 tot 20% minder nutriënten nodig t.o.v. de referentie.

Naast de bovengenoemde kenmerken komen dit jaar de wortelontwikkeling en biomassa aan bod. Een gezond wortelstelsel is het begin van een sterke grasmat. Op basis van grondboring (10 cm) stellen we de worteldiepte en de hoeveelheid wortels per bodemstaal vast. De biomassa is tot nu toe één keer bepaald. Dat is te weinig om conclusies te trekken.

Streng winter

Alle veldjes hebben de strenge winter redelijk doorstaan. Enkele behandelingen hadden wat meer geleden. Zo waren de referentie (landbouwmeststof-

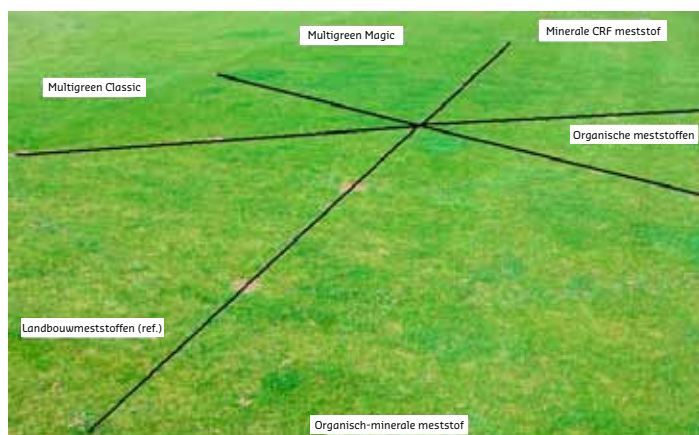
fen) en de organisch bemeste veldjes aangetast door sneeuwschimmel. De Multigreen objecten hadden het vitaalste gras, met een mooie donkere bladkleur en een uitstekende grasbezetting zonder straatgras (*Poa annua*). Multigreen Magic (gecoate N+K) presteerde iets beter dan Multigreen Classic (gecoate N). Dit onderstreept de waarde van een goede kalibemesting in het najaar. Door de goede grasbezetting kregen onkruiden minder kans, ondanks de hoge klaverdruk.

Wortels en mat

Begin juli is de wortelontwikkeling beoordeeld. Er waren duidelijke verschillen tussen de objecten. De referentie kreeg het laagste cijfer. De hoeveelheid wortels was minimaal en er waren nauwelijks jonge, actieve wortels. De matige tot slechte grasmat weerspiegelde dit: een zeer open, bleke en heterogene mat met straatgras.

De met Multigreen Classic en Magic bemeste objecten hadden gezonde wortelstelsels met actieve, witte wortels, eindigend in fijne vertakkingen. De hoeveelheid wortels was eveneens groter dan bij de referentie. Goede beworteling resulteert in een mooie, donkergroene en dichte grasmat. Beide Multigreen meststoffen bevatten kaliumnitraat, dat de beworteling optimaal ondersteunt. Tijdens de monsternamen was de vervuiling van de toplaag minimaal. Bij de organische meststoffen is een oppervlakkige beworteling vastgesteld. Onderin de bodemstalen zaten nauwelijks wortels. Ten opzichte van de referentie waren er wel meer actieve wortels en was de kwaliteit van de grasmat beter. Door de open structuur bevatte de mat wel meer onkruiden dan de mineraal bemeste objecten. Bovendien was de toplaag sterker vervuilt.

Dorien Geentjens

Overzicht fairwayproef, 5 maart 2011

1. Beworteling referentie (landbouwmeststoffen)
2. Beworteling Multigreen (minerale meststof)
3. Beworteling organische meststoffen

Een beetje sporenelementen maakt soms veel verschil

Naast de bekende hoofdelementen stikstof, fosfor en kali heeft een grasplant geringe hoeveelheden sporenelementen nodig. Sporenelementen zijn o.a. borium (B), koper (Cu), ijzer (Fe), mangaan (Mn), molybdeen (Mo) en zink (Zn). Ze zijn onmisbaar voor een gezonde groei.

Ijzer en mangaan spelen een rol in de fotosynthese en zorgen voor bladgroen en groei van de plant. Voor de kieming en ontwikkeling van jonge grasplanten is mangaan zelfs onmisbaar. Koper zorgt voor een stabiele plant. Een tekort aan sporenelementen uit zich dikwijls in specifieke gebrekverschijnselen, zoals ronde ziekteplekken, bruine bladpuntjes, gekruild en ingerold blad, dwerggroei, verstoorde waterhuishouding, afsterven wortelpuntjes, stikstofgebrek et cetera.

DCM Micro-Mix

Een kleine hoeveelheid sporenelementen kan dit soort problemen voorkomen. Het nieuwe product MICRO-MIX van DCM is daar speciaal voor ontwikkeld. Als eerste mix van sporenelementen met Bio keurmerk is het duurzaam en veilig te gebruiken op gras- en sportvelden. Met de juiste bekalking en bemesting met hoofd- en sporenelementen is een mooi groen gazon of sportveld eenvoudig te realiseren. Vraag uw bemestingsadviseur naar een advies op maat.

Kleur bekennen in Papendal

Van dinsdag 13 tot en met donderdag 15 september vinden op Papendal bij Arnhem de Demo-Dagen plaats. Het is de grootste vakbeurs in de Benelux voor sport, spel, recreatie en openbare ruimte. Tijdens deze 45ste editie pakt Heigo groter uit dan ooit!

U bent van harte welkom in onze stand, waar we een greep uit ons brede assortiment en dienstenpakket presenteren. Een overzichtelijke kleurindeling wijst u de weg naar de verschillende productgroepen waarmee Heigo zich als specialist bij uitstek manifesteert: van graszaden tot meststoffen, van PBM's tot gereedschappen en van werkkleding tot bedrijfskleding. Welke kleur past het beste bij u?

Mivena gecoate meststoffen ook bij extreem weer betrouwbaar

Het weerbeeld in 2011 mag men nu al extreem noemen. De strenge winter werd gevolgd door een uitgesproken warm voorjaar met langdurige droogte. In juli was het een stuk koeler en werden op tal van plaatsen neerslagrecords gebroken. Wat herfst en winter ook mogen brengen, één ding staat vast: ook bij extreem weer kunt u bouwen op Mivena gecoate meststoffen. Hun werking hangt alleen af van de temperatuur. Hoe nat of droog het ook is, Mivena meststoffen doen altijd hun werk.

Harscoating

Die buitengewone betrouwbaarheid heeft alles te maken met de harscoating van de korrel. Afhankelijk van de temperatuur ontstaan er kleine openingen in de coating, waardoor de voedingselementen langzaam worden afgegeven aan de grasplant. Hierdoor beschikt deze altijd over de juiste hoeveelheid voeding. Dat resulteert in een regelmatig groeipatroon en minder stressverschijnselen, wat weer kosten bespaart op maaien, vegen en ziektebestrijding. Ongeacht het weer voorzien gecoate meststoffen van Mivena de grasplant dus altijd van de juiste voedingselementen.

Granusports SRF TE: alle sporenelementen in één pak

Granusports SRF TE van Mivena bevat alle sporenelementen voor een gezonde grasplant. De toegevoegde organische basis bevordert de juiste binding en afgifte van de sporenelementen in het wortelmilieu. De strooikorrels bevatten alle sporenelementen in de juiste verhoudingen en voor grasplanten opneembare vorm. De essentiële voedingscomponenten zijn nodig voor een gezonde groei en een sterke grasmat die goed bestand is tegen ziekten. Zo zorgt calcium voor stevige celwanden en verhoogde weerstand tegen pathogenen.

Granusports SRF TE bevat de volgende concentraties sporenelementen: 13,3% magnesium (MgO), 13% ijzer (Fe), 8% calcium (CaO), 4% zink (Zn), 5% mangaan (Mn), 0,75% koper (Cu), 0,75% borium (B), 0,005% molybdeen (Mo).

Aanbevolen doseringen Granusports SRF TE in gram/m²

Gebruik	Matig	Standaard	Intensief
Sportvelden	6	8	10
Golfbanen: greens	8	10	12
Golfbanen: tees	8	10	12
Openbaar groen	4	6	8

**De groenprofessional
kiest natuurlijk voor Heigo.**

Heigo Nederland B.V.
Industrieweg Oost 28
Postbus 69
6660 AB Elst

Telefoon: 0481 36 41 11
Fax: 0481 36 41 00
E-mail: info@heigo.nl
www.heigo.nl

**Demodagen
Papendal**

13, 14 en 15
september 2011

Wij zien u graag in
onze stand (nr. 117)!

Sneller effect met meer graszaad

Het Engelse onderzoeksinstituut STRI heeft op sportvelden proeven uitgevoerd met verschillende hoeveelheden zaaizaad. Gedurende een vol seizoen (10 maanden) is het effect gemeten van de zaaidichtheid op de zodedichtheid en bespeelbaarheid. De resultaten tonen duidelijk aan dat dikker zaaien (> 250 kg/veld) sneller een bespeelbare mat oplevert van betere kwaliteit. Al tijdens de vestigingsfase van het gras was er een duidelijk verband zichtbaar tussen zaaidichtheid en snelheid van zodevorming. Onkruiden kregen minder kans en het veld was eerder bespeelbaar.

De voordelen van een ruimere zaaidichtheid:

- ✓ sneller een dichte grasmat
- ✓ eerder bespeelbare velden
- ✓ minder onkruiden
(met name straatgras)
- ✓ stevige zode, goed bestand tegen speelschade

Beleef gras op Floriade 2012

Euro Grass is official supplier van alle benodigde grassen voor de Floriade 2012. Door deelname aan de Floriade draagt het veredelingsbedrijf haar brede expertise op grasgebied wereldwijd uit. De mondiale tuinbouwtentoonstelling Floriade vindt eens in de 10 jaar in Nederland plaats. De 6e editie wordt van april tot en met oktober 2012 gehouden in Venlo. Honderdduizenden

bezoekers uit de hele wereld zullen daar genieten van bijzondere planten, bloemen groenten, fruit en bomen.

Beleven, voelen, genieten

Het thema van Floriade 2012 is 'beleven, voelen, genieten'. Euro Grass besteedt daarom extra aandacht aan het gevoel dat natuurlijk gras met zich meebrengt. Op originele wijze kunnen

bezoekers de grassen letterlijk 'voelen en beleven'. Een ander bijzonder item wordt het volledig van gras gemaakte speelterrein.

Euro Grass presenteert zich tijdens de Floriade als allround grasexpert voor (onder andere) recreatiedoeleinden. Alle topgrassen worden op een mooie, gedetailleerde en sectorgerichte wijze tentoongesteld.

